

Udskriftsdato: 25. december 2025

2013/1 BSF 83 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om amning i det offentlige rum

Ministerium: Folketinget

Forslag til folketingsbeslutning

om amning i det offentlige rum

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag, der sikrer imod forskelsbehandling i det offentlige rum af mødre, der ammer deres børn, og forældre, der giver flaskemad til deres baby.

Bemærkninger til forslaget

I Danmark har der i de senere år været en række sager med kvinder, som er blevet forvist fra cafeer og restauranter, fordi de ammede. Senest er en kvinde i februar 2014 blevet henvist til et hjørne på en indendørs legeplads i København, fordi hun ammede.

Ligebehandlingsnævnet behandlede i juni 2013 en klage over forskelsbehandling på grund af køn fra en kvinde, der blev bortvist fra cafeen i Illum, fordi hun ammede. Ligebehandlingsnævnet afviste klagen og godtgjorde, at det ikke »er handlingen at amme, der afvises ... det er således ikke ammende kvinder som gruppe, som bliver afvist«, jf. Ligebehandlingsnævnets afgørelse nr. 107/2013.

Nævnet henviser i begrundelsen direkte til ordlyden i EU's direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, pkt. 16, hvorefter det fremgår: »Forskelsbehandling kan kun accepteres, hvis den er begrundet i et legitimt mål ... for eksempel ... hensyn til privatlivets fred og blufærdigheden...«, jf. Rådets direktiv 2004/113/EF. Nævnet afviser således klagen under henvisning til, at det er acceptabelt at tilrettevise eller bortvise ammende kvinder, da hensyn til de omkringsiddendes privatliv og krænkede blufærdighed vejer tungere.

Forskelsbehandling på grund af amning fremhæves imidlertid specifikt i Europa-Parlamentets beslutning af 16. april 2013 om gennemførelse og anvendelse af det direktiv, som Ligebehandlingsnævnet henviser til. I Europa-Parlamentets beslutning hedder det, ad 16: »Europa-Parlamentet... opfordrer Kommissionen til særlig nøje at overvåge enhver form for forskelsbehandling i forbindelse med amning, herunder eventuel forskelsbehandling for så vidt angår adgangen til varer og tjenesteydelser på offentlige steder og områder«, jf. procedure 2010/2043(INI) - P7 - TA(2013)0118. Ligeledes fremgår det af betænkningen: »Et aspekt, som stadig mangler at blive behandlet i flere nationale lovgivninger, er amningsrelateret forskelsbehandling. Selv om selve direktivet ikke indeholder bestemmelser om forskelsbehandling af forældre, blev denne form for forskelsbehandling, som er tæt forbundet med moderskab, fremhævet som problematisk, navnlig hvad angår adgangen til offentlige steder, offentlig transport og manglende faciliteter for forældre med små eller handicappede børn«, jf. procedure 2010/2043(INI) - A7-0044/2013.

Europa-Parlamentets udtalelse er ikke nødvendigvis et argument for, at Danmark skal fortolke reglerne på samme måde, men den understreger, at spørgsmålet om forskelsbehandling er komplekst, og at Danmark aktivt bør tage stilling til dette spørgsmål.

Barnets tarv

Obstruktion af mødres mulighed for at amme har først og fremmest negative konsekvenser for det diende barn.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at barnet ammes frit, det vil sige, når barnet viser tegn på at have behov for det, i modsætning til skemalagt amning. Verdenssundhedsorganisationen WHO og FN's børneorganisation UNICEF anbefaler ligeledes amning efter efterspørgsel, det vil sige, når barnet vil, dag og nat. Sundhedsstyrelsen anbefaler fuld amning, til barnet er omkring 6 måneder, fulgt af delvis amning til 12 måneder eller længere. De fleste børn kan trives på modermælk alene i 6 måneder, og frem til 9-månedersalderen tilrådes fortsat, at modermælk udgør størstedelen af barnets mælk. Sundhedsstyrelsen har desuden i »10 skridt mod vellykket amning« beskrevet, at det er vigtigt at støtte mødre i at amme, så ofte og så længe barnet har behov for det.

Anbefalingerne fra Sundhedsstyrelsen, WHO og UNICEF står i skarp kontrast til, at kvinder nægtes eller hæmmes i deres muligheder for at amme deres børn, når børnene har behov herfor. Det samme gælder naturligvis for børn, der får flaskemad.

Amning i det offentlige rum

Amning i det offentlige rum blev almindeligt i Danmark i slutningen af 1960'erne og var en del af

kvindeoprøret og kvindernes indtog på arbejdsmarkedet. I årene herefter blev barselsorloven forlænget ad flere omgange ikke mindst ud fra et sundhedspolitisk ønske om at optimere det spæde barns udvikling ved at sikre barnets mulighed for modermælk via amning. Danmark har af samme grund i international sammenhæng en forholdsvis lang barselsorlov, ligesom man via Sundhedsstyrelsen bruger relativt store summer på gennem folkeoplysning, jordemoderfaglig bistand, sundhedsplejerskeordning m.v. at oplyse gravide og barslende kvinder om det sundhedsfremmende og forebyggende aspekt ved amning.

Det har i debatten og også i Ligebehandlingsnævnets afgørelse ofte været nævnt, at andre borgeres blufærdighed krænkes ved amning. Der har desuden været tegnet et billede af, at kvinder ammer med helt blottet overkrop, uhæmmet og overalt. Dette må siges at være et meget karikeret billede, der står i skarp kontrast til det faktum, at langt de fleste kvinder ammer endog meget diskret, f.eks. bag tørklæder eller i særlige ammebluser, og at mange kvinder fortæller om usikkerhed og utilpashed ved at skulle blotte sig under amning.

Gentagne sager, hvor kvinder har vanskeligheder ved at få lov til at amme i det offentlige rum, eller hvor de helt forhindres i det, må formodes at have en vis selvforstærkende effekt. Der kan hos ammende kvinder opstå en negativ forventning om, at det ikke er velset at amme offentligt, hvilket kan føre til ændret adfærd for at undgå repressalier i form af bortvisninger, irettesættelser, kommentarer og stirrende blikke. Omvendt kan der i befolkningen som helhed opstå holdninger til, at kvinder ikke skal eller bør amme offentligt, og at man derfor roligt kan påtale og irettesætte ammende kvinder.

For at forebygge en sådan selvforstærkende effekt bør Danmark sende et tydeligt politisk signal om, at kvinder har ret til at amme, når barnet viser tegn på sult, uanset hvor mor og barn befinder sig, og at det dermed ikke er i orden at forskelsbehandle forældre, som giver små børn mad ved amning eller ved flaske.

International lovgivning

I Australien, Skotland og i 45 amerikanske stater sikrer specifik lovgivning ret til at amme, og 28 stater har undtaget amning fra deres blufærdighedslovgivning. En dansk lovgivning kan med fordel tage udgangspunkt i erfaringerne fra disse lande.

I Australien er mødre, der ammer offentligt, beskyttet af lovgivning. Australiens højesteret har desuden i 2011 udspecificeret i sin »Sex Discrimination Act«, at amning er en selvstændig diskriminationskategori, der ikke blot falder ind under sexchikanelovgivningen, således som det stadig er tilfældet i mange lande.

I Skotland blev det i 2005 ulovligt at forhindre mødre i at amme på f.eks. barer, cafeer, i busser og indkøbscentre. Der kan gives bøder på op til 2.500 pund til steder, der forhindrer amning. Loven dækker alle mødre, der giver mælk til børn, dvs. også flaskebørn, og den gælder alle steder, hvor børn ikke eksplicit er forbudt adgang.

Skriftlig fremsættelse

Stine Brix (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om amning i det offentlige rum.

(Beslutningsforslag nr. B 83)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.